

- [6] Nychkalo N., Lukianova L., Khomych L. Profesiina pidhotovka vchytelia: ukrainski realii, zarubizhnyi dosvid : nauk.-analit. dop. [Professional teacher training: Ukrainian realities, foreign experience: scientific analytical report] / Nats. akad. ped. nauk Ukrainy, In-t ped. osvity i osvity doroslykh imeni Ivana Ziaziuna NAPN Ukrainy; Za red. V. Kremenii Kyiv : Vyd-vo TOV «Iurka Liubchenka». 2021. 54 s.
- [7] Dubaseniuk O.A. Suchasni tendentsii rozvytku vyshchoi osvity [Current trends in the development of higher education] // Materialy Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii «Innovatsiini aspekty pidhotovky fakhivtsiv v umovakh modernizatsii osvitnoho prostoru»: zb. nauk. prats. Novohrad-Volynskiy, 2018. Vyp. 1. S. 12-21.
- [8] Vozniuk O. V., Horobets S. M. Vykorystannia kontseptsii funktsionalnoi asymetrii pivkul holovnoho mozku u pobudovi informatsiino-tyfrovoyi tekhnologii roboty z obdarovanyimi ditmy ta moloddiu [Using the concept of functional asymmetry of the cerebral hemispheres in the construction of information and digital technology for working with gifted children and young people] // Informatsiino-tyfrovoyi osvitniy prostir Ukrainy: transformatsiini protsesy i perspektyvy rozvytku. Materialy metodolohichnoho seminaru NAPN Ukrainy. 4 kvitnia 2019 r. / Za red. V.H. Kremenii, O.I. Liashenka. K, 2019. S. 312-321.
- [9] Vozniuk O. V. Intehrnyi pidkhid do vykorystannia informatsiino-telekomunikatsiinykh tekhnologii [An integrated approach to the use of information and telecommunication technologies] // Informatsiino-telekomunikatsiini tekhnologii v suchasni osviti: dosvid, problemy, perspektyvy. Zbirnyk naukovykh prats. Chastyna 2 / Za red. M.M. Koziiara ta N.H. Nychkalo. – S. 21-25.
- [10] Kovalchuk M. O. Formuvannia hotovnosti maibutnikh uchyteliv do zastosuvannia multymediinykh navchalnykh system u pochatkovii shkoli [Formation of readiness of future teachers to use multimedia educational systems in primary school]. Avtoref dys. kand. ped. nauk. Zhytomyr, 2017. 24 s.
- [11] Haletskiy S.M. Formuvannia komunikativnoi kompetentnosti maibutnikh vykladachiv inozemnykh mov zasobamy informatsiino-komunikatsiinykh tekhnologii [Formation of communicative competence of future teachers of foreign languages by means of information and communication technologies]. Avtoref dys. kand. ped. nauk. Zhytomyr, 2020. 22 s.
- [12] Rudyk A. V. Profesiina pidhotovka maibutnikh uchyteliv matematyky do tekhnolohizatsii osvitnoho protsesu v umovakh profilnoi shkoly [Professional training of future teachers of mathematics for the technologization of the educational process in the conditions of a specialized school]. Avtoref dys. kand. ped. nauk. Zhytomyr, 2021. 24s.

УДК 37.013.2

DOI: 10.31652/2412-1142-2022-65-30-39

Кобися Володимир Михайлович

кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського,
м. Вінниця, Україна
ORCID ID 0000-0001-8865-2916
vkobysa@ukr.net

Чепелевська Марія Миколаївна

аспірантка Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

УДОСКОНАЛЕННЯ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ ЗА ДОПОМОГОЮ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Анотація. Туристична галузь є проявом міжнародної взаємодії компаній і організацій із надання туристичних послуг, адже значна частина туристів прагнуть побувати в інших країнах, ознайомитися із звичаями і культурою інших народів, відвідати всесвітньовідомі пам'ятки і місця. Така діяльність передбачає володіння мовами для міжнаціонального спілкування. В сучасному світі мовою міжнародного спілкування є англійська, тому володіння англійською є професійною необхідністю для майбутніх фахівців туристичної галузі. Оволодіння іноземною мовою закладено у навчальні плани підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі, але, досить часто, для якісного оволодіння іноземною мовою програмового навчального часу і змісту замало. Тому значна увага звертається на самостійну іншомовну підготовку здобувачів освіти. Для цього розроблено низку методик і засобів, але з розвитком і широким впровадженням в освітній процес цифрових технологій, арсенал засобів для самостійного вивчення і поглиблення рівня володіння іноземними мовами значно розширився.

У статті проаналізовано методики і засоби вивчення і поглиблення рівня володіння іноземними мовами за допомогою комп'ютерно орієнтованих технологій. Охарактеризовано методики вивчення іноземної мови за допомогою цифрових-ресурсів, що мають низку переваг перед традиційними методами навчання: дозволяють тренувати різні види мовленнєвої діяльності і поєднувати їх в різних комбінаціях; допомагають усвідомити мовні явища, формувати лінгвістичні здібності, створювати комунікативні ситуації; автоматизувати мовні і мовленнєві дії; а також забезпечують реалізацію індивідуального підходу й інтенсифікацію самостійної роботи студента. Важливо, що навчання з допомогою цифрових технологій – це творчий процес, який дозволяє розвивати і розробляти нові прийоми навчання, його використання стимулює студентів до подальшого самостійного вивчення мови. Адже в процесі активного використання іншомовних електронних ресурсів студент здобуває навички коректної поведінки в типових ситуаціях та уявлення про основні елементи іноземної культури, відчуває справжнє занурення у живу мову, отримує можливість для розвитку мовленнєвих навичок.

Ключові слова: іноземна мова, цифрові технології, здобувачі вищої освіти, туристична галузь, комп'ютерно орієнтовані технології навчання, майбутній фахівець туристичної галузі.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. Умови ринкової економіки та тенденції до євроінтеграції вимагають від майбутніх фахівців туристичної галузі глибоких теоретичних знань, практичних навичок фахової діяльності та високого рівня володіння іноземною мовою. Ураховуючи, що знання іноземної мови стає все частіше необхідною умовою під час прийняття на роботу, вивчення іноземної мови вважається невід'ємною складовою частиною професійної підготовки сучасного фахівця туристичної галузі.

Оскільки мова є засобом спілкування, то навчання іноземній мові властивий комунікативно-орієнтований та професійно-орієнтований характер, адже майбутні фахівці туристичної галузі повинні бути готовими до здійснення ділових і партнерських контактів, налагодження міжнародних професійних зв'язків, участі в міжнародних презентаціях, промо-заходах, а також до вивчення іноземного досвіду в професійній діяльності.

Основними формами іншомовної комунікативної взаємодії у підготовці фахівців туристичній галузі є участь у розмовних клубах, виступи, доповіді, презентації на наукових конференціях, проведення ділових бесід, ведення ділової кореспонденції, реферування наукових статей тощо. Під час вивчення іноземної мови закладаються сприятливі можливості для професійної підготовки фахівців. Незважаючи на те, що іноземна мова є засобом набуття знань, формування вмінь та навичок, вивчення іноземної мови на високому рівні може слугувати розширенню загального світогляду, отримання додаткової наукової і професійно-значущої інформації та поглиблення професійних знань, а відтак статус іноземної мови значно зростає [1, с. 31].

Одним із основних завдань навчання іноземної мови є формування та розвиток у майбутнього фахівця навичок говоріння і комунікативної компетенції, тобто здатності та готовності здійснювати міжособистісне, міжкультурне та професійне спілкування з представниками інших культур, носіями мови. Звідси випливає, що говоріння як вид мовленнєвої діяльності є одним із найважливіших напрямків навчання іноземної мови майбутніх фахівців туристичної галузі в закладах освіти. Ефективність діяльності будь-якого фахівця визначається за наявності комунікативних умінь і навичок, що дають можливість правильно планувати і здійснювати комунікації в швидкозмінних умовах освітнього та економічного процесу. Незважаючи на вимоги сьогодення, не всі випускники закладів вищої освіти туристичного профілю можуть вільно спілкуватися іноземною мовою в іншомовному середовищі. І все частіше роботодавці стикаються із проблемою соціалізації і розвитку комунікативних навичок претендентів на робочі місця у туристичній галузі. Невміння правильно спілкуватися іноземною мовою сильно ускладнює спроби будувати кар'єру або вести власний туристичний бізнес.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями формування комунікативних навичок займалася низка видатних педагогів, психологів та методистів минулих років і

сьогодення: В. Артемов, П. Бех, Л. Биркун, О. Близнюк, Л. Булаховський, І. Вихованець, Ф. Гужва, Л. Давидюк, Л. Мацько, Г. Михайловська, Л. Панова, О. Гордій, Т. Романенко, О. Тарасова та ін.

Мета статті полягає у вивченні сучасних аспектів формування й удосконалення іншомовної компетентності у майбутніх фахівців туристичної галузі в умовах освітнього процесу університету за допомогою цифрових технологій.

2. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Розвиток технологій, що використовуються у навчанні іноземних мов сприяє підвищенню ефективності освітнього процесу, мотивації здобувачів освіти до оволодіння іншомовними комунікативними компетентностями. Як зазначають науковці, «використання цифрових технологій для вивчення іноземної мови професійного спрямування розширює доступ до значної кількості джерел інформації, підвищує мотивацію майбутніх фахівців туристичної галузі до сприйняття та оброблення інформації професійного характеру іноземною мовою, підвищує ефективність індивідуальної роботи, відкриває нові можливості для формування та закріплення професійних навичок, сприяє реалізації нових форм і методів навчання іноземної мови професійного спрямування» [2, с. 181].

Як зазначає Т. Бетіс, «головною і визначальною перевагою цифрових технологій в порівнянні зі всіма іншими засобами навчання є можливість створення навчального іншомовного середовища, яке за автентичністю та інтенсивністю мовного спілкування наближене до реальної комунікації, чого не можна було досягти в минулому, а також конструктивно обумовлений індивідуалізований характер навчання, що є визначальним за наявності у навчальних групах здобувачів освіти із різними початковими рівнями володіння іноземною мовою, різним ступенем мотивації та рівнем сформованості умінь і навичок» [3, с. 187].

О. Павлусенко зазначає, що «останнім часом в рамках CALL (Computer-Assisted Language Learning), що визначається як підхід за якого комп'ютер відіграє роль допоміжного інструмента для подання та оцінювання навчального матеріалу, широкого розповсюдження набули інтерактивні мультимедіа системи, які є програмно-методичними комплексами, що зберігають і відтворюють: тексти, звук, статичні зображення, анімаційні зображення, відео фрагменти, відповідні засоби відтворення, застосування різних інформаційних середовищ, що дозволяє ретельніше вивчити систему управління усталених форм спілкування іноземних країн» [4].

Педагоги-практики С. Денисова, О. Кузьмич, І. Ніколаєва, підтримують впровадження комп'ютерних навчальних програм, що «мають цілу низку переваг перед традиційними методами навчання: дозволяють тренувати різні види мовленнєвої діяльності і поєднувати їх в різних комбінаціях; допомагають усвідомити мовні явища, формувати лінгвістичні здібності, створювати комунікативні ситуації; автоматизувати мовні і мовленнєві дії; а також забезпечують реалізацію індивідуального підходу й інтенсифікацію самостійної роботи студента» [5, с. 17].

Найпоширенішим використанням цифрових технологій в сучасній освіті є звернення до мережових технологій, в першу чергу – мережі Інтернет. Найпростішим використанням Інтернету вважається використання його як джерела додаткових матеріалів як для викладача так і для студента, адже «це величезна довідково-інформаційна система, яка може бути використана для вивчення мови» [6, с. 41].

Найповніше можливості інтернету розкриваються під час використання його безпосередньо в освітньому процесі. Для вивчення іноземної мови можна використовувати два типи сайтів: інформаційні та навчальні. Як зазначає І. Костікова, інформаційні сайти використовують для підбору цікавих текстових документів, творчих завдань» [7, с. 46].

Спеціальні навчальні сайти, на думку науковців, «містять різноманітні завдання, розроблені з урахуванням рівня знань студентів; робота з такими сайтами є корисною і

водночас цікавою у вивченні мови» [8, с.90]. Крім того, є група вузькоспеціальних навчальних сайтів, що «призначені для навчання чотирьох видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, письма, говоріння та читання), вивчення лексики, граматики, фонетики тощо» [9, с. 112].

У самостійній роботі з навчальними сайтами здобувач освіти сам обирає той рівень складності, що відповідає рівню його підготовки. Варто зазначити, що науковці виділяють низку умов, за дотримання яких «використання навчальних сайтів буде ефективним: чітке формулювання завдань; -конкретні вказівки щодо їх виконання; добір матеріалу відповідно до потреб комунікації та компетенції студентів; вміле використання часу і простору [10, с. 272].

З метою поглибленого вивчення іноземних мов під час змішаного навчання, яке здійснювалося в Україні та й у всьому світі впродовж останніх років доцільно використовувати як вільне спілкування в мережі у форматі відеоконференцій, вебінарів, соціальних мереж тощо, так і спеціально організоване спілкування в режимі месенджера, чату, електронної пошти, електронної конференції чи дошки оголошень. Адже це створює між учасниками спілкування унікальну автентичну ситуацію діалогічного мовлення.

Важливою психологічною особливістю корисності глобальної мережі є спілкування, адже її застосування створює унікальні можливості для обміну інформацією «справжньою живою мовою» для носіїв цієї мови, а не тих, для кого ця мова все ж є нерідною. Використання Інтернет-ресурсів надає можливість студентам ознайомитися з новішими правилами написання наукових досліджень, наукових конференцій, статей, рефератів. Інформаційні Інтернет-ресурси як веб-сайти газет та журналів, телеканалів, офіційні портали урядів, президентських адміністрацій, міністерств не є навчальним матеріалом, але можливість працювати онлайн з автентичними джерелами інформації є важливим мотиваційним фактором для студентів і впливає, безперечно, на ефективність процесу набуття знань і вмінь, як мовних, так і комунікативних [11, с. 112].

Залучення Інтернету в підготовку майбутніх фахівців туристичної галузі дозволяє застосовувати найновішу професійну інформацію та спілкуватися між собою. Важливо, що навчання з допомогою мережі – це творчий процес, який дозволяє розвивати і розробляти нові прийоми навчання, його використання стимулює студентів до подальшого самостійного вивчення мови. Адже в процесі активного використання іншомовних електронних ресурсів студент здобуває навички коректної поведінки в типових ситуаціях та уявлення про основні елементи іноземної культури, відчуває справжнє занурення у живу мову, отримує можливість для розвитку мовленнєвих навичок [12, с. 98].

З метою поглибленого вивчення іноземних мов під час змішаного навчання, яке здійснювалося в Україні та й у всьому світі впродовж останніх років активно використовувалося як вільне спілкування в мережі у форматі відеоконференцій, вебінарів, соціальних мереж тощо, так і спеціально організоване спілкування в режимі месенджера, чату, електронної пошти, електронної конференції чи дошки оголошень. Організація навчання за допомогою таких підходів створює між учасниками спілкування унікальну автентичну ситуацію діалогічного мовлення.

3. МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ

Для розв'язання завдань наукового пошуку були використані такі методи:

а) теоретичні – аналіз філософських, психологічних, педагогічних, і методичних джерел для з'ясування стану розробленості питання удосконалення іншомовної підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі за допомогою цифрових технологій, виявлення напрямів досліджень, принципів і підходів до організації освітнього процесу; аналіз чинних стандартів і нормативних положень щодо використання цифрових технологій у навчанні та інформатизації ЗВО; узагальнення вітчизняного й зарубіжного досвіду застосування цифрових технологій у ЗВО для визначення тенденцій розвитку, уточнення базового поняттєво-термінологічного апарату, встановлення концептуальних засад дослідження;

теоретичний аналіз, систематизація й узагальнення наукових фактів і закономірностей для розробки і проєктування методів удосконалення іншомовної підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі за допомогою цифрових технологій, обґрунтування основних висновків і положень;

б) емпіричні – анкетування; опитування; бесіди з учасниками освітнього процесу; педагогічні спостереження за навчальною і науковою діяльністю суб'єктів освітнього процесу із використанням цифрових технологій, моделювання в процесі використання цифрових технологій, вивчення передового педагогічного досвіду, експертні оцінки фахівців туристичної галузі, роботодавців, стейкхолдерів тощо.

4. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Використання в освітньому процесі мережевих ресурсів зовсім не виключає традиційні методи навчання, а гармонійно з ними поєднується. Застосування сучасних цифрових технологій дає можливість не тільки підвищити ефективність професійної освіти, а й сприяти подальшому поглибленому вивченню іноземних мов студентами.

Особливість застосування інтернет-ресурсів у підготовці майбутніх фахівців туристичної галузі з іноземної мови полягає у двосторонньому характері освітнього процесу – як в аудиторній роботі, так і в позааудиторній самостійній роботі. Інтернет-ресурси дозволяють самостійно перевіряти правильність виконаних вправ, не покидаючи простору, застосовувати найрізноманітніші банки даних, енциклопедичні та довідкові видання, діставатися до носіїв мови, незважаючи на відстань і час. Доступ до значних обсягів різноманітної інформації та різноманітність сайтів визначають різноманітність варіантів роботи студентів з навчальними матеріалами, наприклад, застосування рубрик: full English grammar with explanations and examples; fully searchable grammar subjects; learning games and tests; writing section; punctuation section; spelling help; multi-dictionary lookup; direct access to online services; vocabulary section, etc. Для формування умінь і навичок у роботі з граматичним матеріалом використовуються, наприклад, такі сервіси: explanation of all main verb forms in English; graphical representation of verb timelines; examples and illustrations; audio and video grammar presentations; list of English irregular verbs; direct access to sites and services; optional access to grammar exercises online, etc.

Для формування навичок професійної комунікації за допомогою іноземної мови під час педагогічного експерименту студенти складали діалоги з професійно орієнтованої тематики (наприклад, «Applying for a job», «Hotel reservation», «At the Bar», «Tourist Trip», «Foreign Trip», «Famous Museums», «Green Tourism», «Local History», «Interesting Places» «At the restaurant» тощо).

У підготовці майбутніх фахівців туристичної галузі ми застосовували кейс метод для організації самостійної роботи студентів. Кожному студенту пропонувалося підібрати матеріал для обговорення і розв'язання професійних завдань: організація туру, бронювання автотранспорту, авіаперевезень, пропозиція туристичної путівки, поселення у готель, проведення екскурсії, реєстрація на прогулянку, обговорення послуг їда тощо. Запропоновані завдання майбутні фахівці туристичної галузі розробляли з урахування матеріалів, вивчених на заняттях із навчальних дисциплін професійного циклу.

Майбутнім фахівцям туристичної галузі пропонуються професійні ситуації («Hotel story», «Tourist route description», «Recreation center description», «Tourist destination overview», «Museum overview», «Hotel room reservation», «Car reservation for trips», «Tour guide contract», «Plane ticket reservation», «Sea cruise reservation», «Yacht reservation for a trip» тощо).

Не менш важливим для підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі до професійної комунікації іноземною мовою, на нашу думку, є підготовка публічного виступу з презентацією англійською мовою із застосуванням цифрових технологій. Адже під час такого інтерактивного спілкування вдосконалюються: прийоми ефективної взаємодії

доповідача й аудиторії, доречне використання ресурсів мови та невербальних засобів спілкування, проведення ефективних публічних виступів, презентацій і якісне їх оформлення та подання, стають необхідними в освітньому процесі і визначальними у професійній діяльності, відповідають вимогам ринку праці, сприяють кар'єрному росту фахівців туристичної галузі.

Як показує практика використання такого методу удосконалення навичок спілкування іноземною мовою у підготовці майбутніх фахівців туристичної галузі, навчання фахової презентації англійською мовою сприяє розвитку професійно орієнтованих комунікативних мовленнєвих компетенцій; дає змогу застосувати знання, отримані в процесі навчання, у розв'язанні практичних завдань, пов'язаних із фахом; забезпечує розвиток культури іноземного мовлення, ініціативи, самостійності, творчого мислення; веде до створення умов для розвитку вмінь і навичок самоосвіти через організацію творчо-дослідницької навчальної роботи студентів, спрямованої на інтеграцію та актуалізацію знань із різних предметів.

Наприклад, під час проведення педагогічного експерименту для майбутніх фахівців туристичної галузі пропонувалися такі теми для презентацій та виступу: «Готелі Вінниці», «Популярні ресторани Вінниці», «Туристичні маршрути України», «Підземна Вінниця», «Відлуння давньої війни на Вінниччині», «Туристичні маршрути Поділля», «Туристичні маршрути подільського села», «Історичні місця Вінниці», «Історичні місця Вінниччини», «Польська історія українського Поділля», «Архітектурні пам'ятки Поділля» та інші.

В межах підтримки освіти України, починаючи з березня 2022 року, світові освітні онлайн-платформи Coursera, Udemu та edX пропонують безкоштовний доступ до своїх онлайн-курсів для українських здобувачів фахової передвищої та вищої освіти, із можливістю отримати сертифікати про їх успішне проходження.

Coursera надає доступ до понад 5200 курсів і 2200 проєктів від провідних університетів і партнерів на платформі Coursera for Campus (рис. 1), а Udemu відкрила для українських студентів понад 13000 курсів зі своєї колекції курсів, що входять до топ 3% серед всього маркетплейсу. Платформа edX надала доступ до понад 1600 онлайн-курсів і програм від провідних світових установ і компаній на edX Online Campus [13, с.1].

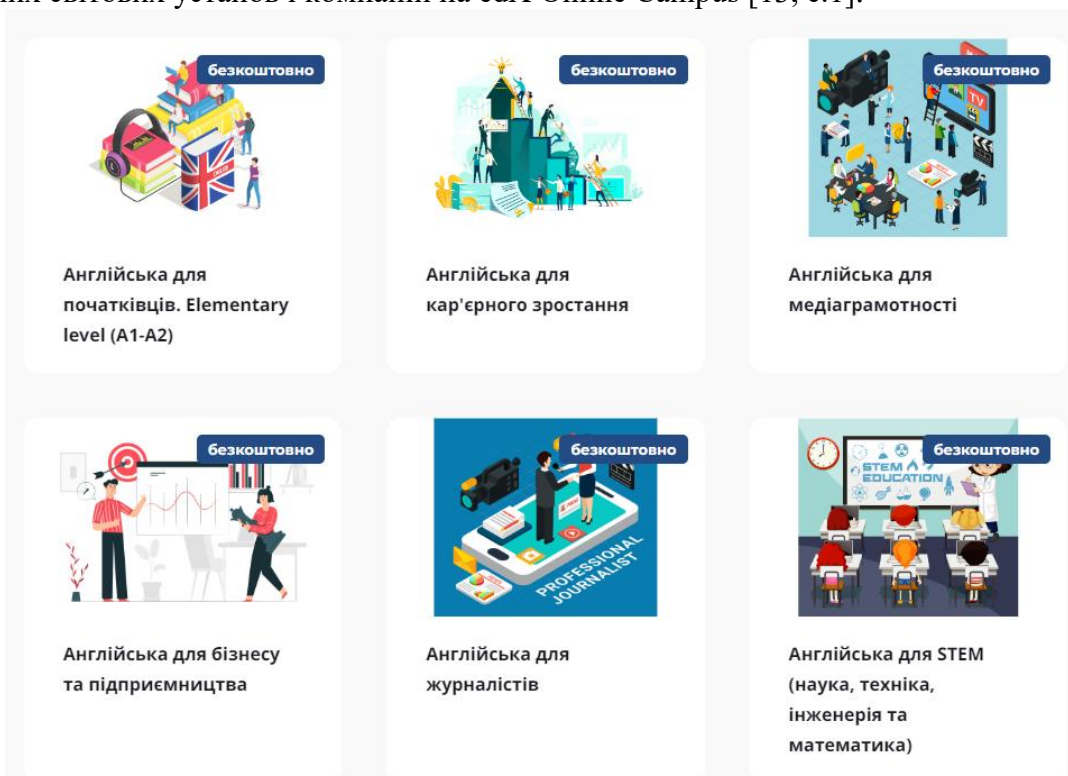

Рис. 1. Перелік доступних курсів із формування і удосконалення іншомовної компетентності на платформі

Для майбутніх фахівців туристичної галузі на платформі Prometheus цікавим і корисним, на наше переконання, буде курс «Англійська для кар'єрного зростання», розроблений працівниками університету Пенсильванії і створений за підтримки Державного бюро департаменту освіти та культурних зв'язків Сполучених Штатів Америки та Офісу програм вивчення англійської мови. Курс розрахований на неносіїв англійської мови, які зацікавлені у покращенні кар'єри на світовому ринку праці. Під час опанування курсу майбутні фахівці туристичної галузі здобудуть знання про особливості пошуку роботи, подання заявок на посаду та проходження співбесід до міжнародних компаній. Для кращого розуміння розробниками курсу використовуються порівняння, пошук схожих та відмінних елементів під час тих самих процесів в Україні та у Сполучених Штатах Америки.

Курс «Англійська для кар'єрного зростання» дає майбутнім фахівцям туристичної галузі можливість розширити своє уявлення по кар'єрні шляхи на світовому ринку, розвинути словниковий запас та покращити мовні навички для досягнення професійних цілей.

Курс складається з п'яти розділів: Unit 1: Entering the Job Market; Unit 2: Resumes; Unit 3: Writing a Cover Letter; Unit 4: Networking; Unit 5: Interviewing For a Job.

У першому розділі наведені відомості, що дозволяють надати знання і сформувати навички подавання резюме для прийому на роботу в міжнародні компанії та зрозуміння того, які вакансії можуть зацікавити майбутніх фахівців туристичної галузі.

У другому розділі розроблені покроково всі матеріали, що відображають основні моменти створення професійного резюме.

У третьому розділі формуються навички написання чіткого та впевненого супровідного листа.

Останній розділ курсу зосереджений на навичках проходження співбесід та налагодження професійних зв'язків.

Додаткові матеріали для читання надаються Newsela – цей ресурс щодня публікує статті на потрібному в цьому курсі рівні знання англійської мови.

Курс надається англійською мовою. Оригінал курсу розміщений на платформі Coursera.

Нами проведений аналіз та практичне впровадження в освітній процес підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі доступних мережевих ресурсів для вивчення англійської мови. За результатами якого ми виділили такі освітні онлайн-ресурси:

Веб-сайт British Council Learn English (<https://learnenglish.britishcouncil.org>), що належить Британській раді, яка пропагує британську культуру і сприяє вивченню англійської мови у світі. На сайті розміщені вправи для вдосконалення усіх видів мовної та мовленнєвої діяльності: фонетики, лексики граматики, читання, аудіювання, письма й говоріння. Завдання вправ розподілені за рівнями володіння англійською – від Elementary до Advanced. Сайт містить значний перелік аудіо та відеоматеріалів, публіцистичних статей з вказаної тематики з розробленими до них завданнями у формі дидактичних матеріалів (worksheets) та можливістю коментувати зміст обраного тексту, аудіо чи відео у форумі для обговорення.

British Council Learn English Teens (<https://learnenglishteens.britishcouncil.org>), окрім вправ для практики усіх аспектів мови, містить відео, ігри, вікторини, значну кількість країнознавчого матеріалу, поради для здачі іспитів на перевірку рівня сформованості усіх мовно-мовленнєвих вмінь та навичок. Цікавою є рубрика «Журнал», в якій розміщуються статті користувачів сайту в публіцистичному стилі, їхні роздуми на довільну, але актуальну тему соціального, культурного чи науково-технічного характеру.

Доцільним у підготовці майбутніх фахівців туристичної галузі є матеріали веб-сайту News in Levels(<https://www.newsinlevels.com>). Він містить міжнародні новини в текстовому, аудіо- та відео форматах. Новини оновлюються щодня і адаптовані до трьох рівнів володіння англійською. Наявний також список корисної лексики. Третій рівень (advanced) демонструє оригінальну відеOVERсію новин.

Randal's ESL Cyber Listening Lab (<https://www.esl-lab.com>) – цікавий авторський портал, призначений не лише для розвитку вмінь аудіювання, а й активізації діяльності студентів на занятті. Тут можна знайти лексичні ігри, вікторини, інтерактивні завдання, короткі тематичні відеоролики за участю творця сайту. Аудіопідкасти супроводжуються новою лексикою до аудіо, транскриптом, лексичним завданням на закріплення нової лексики, а також тестом множинного вибору на розуміння прослуханого тексту, після виконання якого автоматично видається результат з коментарем до обраних відповідей. Аудіювання тексту проводиться відповідно до загальноприйнятих методичних рекомендацій: – у три його етапи: дотекстовий, етап прослуховування та післятекстовий. Останній етап охоплює питання для формування усномовленнєвих навичок на понадфразовому рівні та пошуково-дослідницькі завдання онлайн [14], [15].

Використання в освітньому процесі цифрових технологій зовсім не виключає традиційні методи навчання, а гармонійно з ними поєднується. Застосування сучасних цифрових технологій дає можливість не тільки підвищити ефективність професійної освіти, а й сприяти подальшому поглибленому вивченню іноземних мов студентами.

5. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Отже, поглиблене вивчення іноземної мови для формування у майбутніх фахівців туристичної галузі комунікативних навичок підвищує готовність до роботи не тільки в межах нашої держави, а й сприяє підвищенню готовності до реальної взаємодії із закордонними партнерами, сприяє впевненій інтеграції у світовий туристичний бізнес.

Розвиток цифрових технологій і методик їх застосування в освітньому процесі закладів вищої освіти зазнає постійного вдосконалення через технічний і технологічний розвиток суспільства. Освіта – саме та галузь життєдіяльності людини, де мають впроваджуватися всі найновіші технології навчання. Тому впровадження цифрових технологій у вивчення іноземної мови та удосконалення навичок іншомовної комунікації – надзвичайно динамічний процес, що постійно удосконалюється і модернізується. У зв'язку з чим зазнають постійних змін навчальні програми і методичні підходи до проведення занять. Крім того, на організацію і здійснення освітнього процесу за допомогою цифрових технологій впливають зовнішні чинники, котрі притаманні сучасному суспільству.

Перспективи подальших досліджень убачаємо в дослідженні впливу інноваційних методик навчання на формування іншомовної компетентності майбутніх фахівців туристичної галузі; оволодіння випускниками закладів вищої освіти туристичного напрямку, компетенцій іншомовної комунікації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- [1] Малик Ю. І. Роль вивчення іноземної мови у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців. Інноваційні методи викладання іноземних мов у немовних вищих навчальних закладах. V Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція. Київ : НУХТ. 2019. С. 31 - 32.
- [2] Зеликовская Е. А., Степаненко Е. И. Развитие межкультурной коммуникации, использование облачных технологий как инновационные компоненты методики преподавания иностранных языков. Поєднання інноваційних і традиційних технологій навчання української та іноземних мов як чинник забезпечення дієвості знань: матеріали III Всеукраїнської науковопрактичної конференції. Харків: РВВ ХТЕІ КНТЕУ, 2016. С.181–184.
- [3] Bates T. Thirty Years Later: Reflection on Computer Assisted Learning or Communications for Instructional Technology in Distance Education. Ryerson University, Toronto, Canada, 2016. Vol. 32. No. 2. P.186–188.
- [4] Павлусенко О. В. Сучасні методи викладання англійської мови в технічних вузах. URL :<http://intkonf.org/pavlusenko-ov-suchasni-metodi-vikladannya-angliyskoyi-movi-v-tehnichnih-vuzah>.
- [5] Денисова С. П., Кузьмич О. В., Ніколаєва І. А. Інтернет як інтерактивний засіб навчання іноземних мов. Актуальні проблеми іншомовної комунікації: лінгвістичні, методичні та соціально-психологічні аспекти: зб. матеріалів III Всеукраїнської науково-методичної Інтернет-конференції. Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2020. – 288 с.
- [6] Бужиков Р. П. Дидактичний потенціал Інтернет-технологій в сучасній системі освіти. Проблеми освіти: наук. збірник Інституту інноваційних технологій і змісту освіти МОНМС України. К., 2011. Вип. 66. Ч. II., с. 41 – 42.

- [7] Костікова І. І. Дидактичні можливості Інтернет-ресурсів для вивчення англійської мови. Шляхи підвищення якості навчання англійської мови: Міжрегіональна науково-практична Інтернет-конференція. Харків, 2016. С. 44–50.
- [8] Костікова І. І. Вивчення англійської мови у ВНЗ засобами Інтернет-ресурсів. Іноземні мови у вищій освіті: лінгвістичні, психолого-педагогічні та методичні перспективи: III всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція. Харків, 2016. С. 87–92.
- [9] Костікова І. І. Підготовка майбутнього вчителя іноземної мови засобами інформаційно-комунікаційних технологій: монографія. Харків, 2008. 355 с.
- [10] Петрова Т. О. Організація процесу навчання усного підготовленого монологу-переконання англійською мовою з використанням ресурсів Інтернету. Педагогічний процес: теорія і практика. К.: ЕКМО, 2008. С. 265–274.
- [11] Ярова О.Б. Мультимедійні засоби навчання іноземних мов. К.: Київський національний лінгвістичний університет, 2005. С. 110–113.
- [12] Токменко О. Інформаційні технології у викладанні іноземних мов: сьогодні і скрізь віки. Іноземні мови в навчальних закладах. 2011. № 2. С. 98.
- [13] Про використання безкоштовних цифрових ресурсів для дистанційного і змішаного навчання: лист МОН № 1/12253-22 від 18.10.2020
- [14] Краснопольський В. Е. Іншомовна підготовка студентів нефілологічних спеціальностей на основі створення і використання web-технологій: дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01. Східноукраїнський національний університет. Київ. 2019. 438 с.
- [15] Черненко А. В. Цифрові технології у процесі навчання майбутніх учителів іноземних мов. Педагогіка та психологія. Харків. 2019. Вип. 61. С.193–200.

IMPROVING THE FOREIGN LANGUAGE TRAINING OF FUTURE SPECIALISTS IN THE TOURISM INDUSTRY USING DIGITAL TECHNOLOGIES

Kobysia Volodymyr Mykhailovych

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor

Head of the Department of Innovation and Information Technologies in Education

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University,

Vinnitsia, Ukraine

ORCID ID 0000-0001-8865-2916

vkobysa@ukr.net

Chepelevska Maria Mykolayivna

Graduate student of Mykhailo Kotsiubynskyi Vinnitsia State Pedagogical University

Abstract. The tourism industry is a manifestation of the international cooperation of companies and organizations providing tourist services, because a large part of tourists want to visit other countries, get acquainted with the customs and culture of other peoples, and visit world-famous sights and places. Such activity involves mastering languages for international communication. In today's world, the language of international communication is English, so knowing English is a professional necessity for future specialists in the tourism industry. Mastering a foreign language is included in the training plans of future specialists in the tourism industry, but, quite often, there is not enough program time and content for high-quality mastering of a foreign language. Therefore, considerable attention is paid to the independent foreign language training of education seekers. For this, a number of methods and tools have been developed, but with the development and widespread introduction of digital technologies into the educational process, the arsenal of tools for independent study and deepening the level of mastery of foreign languages has expanded significantly.

The article analyzes methods and means of studying and deepening the level of foreign language proficiency using computer-oriented technologies. Methods of learning a foreign language using digital resources are characterized, which have a number of advantages over traditional teaching methods: they allow you to train different types of speech activity and combine them in various combinations; help to understand language phenomena, form linguistic abilities, create communicative situations; to automate speech and speech actions; and also ensure the implementation of an individual approach and intensification of the student's independent work. It is important that learning with the help of digital technologies is a creative process that allows you to develop and develop new learning methods, its use stimulates students to further independent language learning. After all, in the process of actively using foreign language electronic resources, the student acquires the skills of correct behavior in typical situations and an idea of the main elements of foreign culture, feels a real immersion in a living language, gets an opportunity to develop speaking skills.

Keywords: foreign language, digital technologies, students of higher education, tourism industry, computer-oriented learning technologies, future specialist in the tourism industry.

References (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] Malik Y. I. The role of foreign language learning in the process of professional training of future specialists. Innovative methods of teaching foreign languages in non-language higher education institutions. V All-Ukrainian Scientific and Practical Internet Conference. Kyiv: NUKHT. 2019. P. 31 - 32.
- [2] Zelykovskaya E. A., Stepanenko E. I. Development of intercultural communication, use of cloud technologies as innovative components of the methodology of teaching foreign languages. The combination of innovative and traditional technologies of teaching Ukrainian and foreign languages as a factor in ensuring the effectiveness of knowledge: materials of the III All-Ukrainian Scientific and Practical Conference. Kharkiv: RVV Khtei KNTEU, 2016. P.181–184.
- [3] Bates T. Thirty Years Later: Reflection on Computer Assisted Learning or Communications for Instructional Technology in Distance Education. Ryerson University, Toronto, Canada, 2016. Vol. 32. No. 2. R.186–188.
- [4] Pavlusenko O. V. Modern methods of teaching English in technical universities. URL: <http://intkonf.org/pavlusenko-ov-suchasni-metodi-vikladannya-angliyskoyi-movi-v-tehnichnih-vuzah>.
- [5] Denisova S. P., Kuzmych O. V., Nikolayeva I. A. The Internet as an interactive means of learning foreign languages. Actual problems of foreign language communication: linguistic, methodical and socio-psychological aspects: coll. materials of the 3rd All-Ukrainian scientific and methodical Internet conference. Lutsk: IVV Lutsk NTU, 2020. – 288 p.
- [6] R. P. Buzhikov Didactic potential of Internet technologies in the modern education system. Problems of education: sciences. collection of the Institute of Innovative Technologies and Educational Content of the Ministry of Education and Culture of Ukraine. K., 2011. Vol. 66. Part II., p. 41-42.
- [7] Kostikova I. I. Didactic possibilities of Internet resources for learning English. Ways to improve the quality of teaching English: Interregional scientific and practical Internet conference. Kharkiv, 2016. P. 44–50.
- [8] Kostikova I. I. Studying English at universities using Internet resources. Foreign languages in higher education: linguistic, psychological-pedagogical and methodical perspectives: III All-Ukrainian Scientific and Practical Internet Conference. Kharkiv, 2016. P. 87–92.
- [9] Kostikova I. I. Preparation of the future teacher of a foreign language by means of information and communication technologies: monograph. Kharkiv, 2008. 355 p.
- [10] Petrova T. O. Organization of the process of teaching oral prepared monologue-persuasion in English using Internet resources. Pedagogical process: theory and practice. K.: ECMO, 2008. P. 265–274.
- [11] Yarova O.B. Multimedia tools for learning foreign languages. K.: Kyiv National Linguistic University, 2005. P. 110-113.
- [12] Tokmenko O. Information technologies in teaching foreign languages: today and throughout the ages. Foreign languages in educational institutions. 2011. No. 2. P. 98.
- [13] On the use of free digital resources for distance and mixed learning: letter of the Ministry of Education and Culture No. 1/12253-22 dated October 18, 2020
- [14] Krasnopolsky V. E. Foreign language training of students of non-philology majors based on the creation and use of web technologies: diss. ... Dr. Ped. Sciences: 13.00.01. Eastern Ukrainian National University. Kyiv. 2019. 438 p.
- [15] Chernenko A. V. Digital technologies in the process of training future teachers of foreign languages. Pedagogy and psychology. Kharkiv. 2019. Issue 61. P.193–200.

УДК 373.1:004.9

DOI: 10.31652/2412-1142-2022-65-40-57

Литвинова Світлана Григорівна

доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник,
заступник директора з наукової роботи,
Інститут цифровізації освіти НАПН України,
м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0002-5450-6635
s.h.lytvynova@gmail.com

Мар'єнко Майя Володимирівна

кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник
Інститут цифровізації освіти НАПН України,
м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0002-8087-962X
popelmaya@gmail.com

Носенко Юлія Григорівна

кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник,
провідний науковий співробітник
Інститут цифровізації освіти НАПН України,
м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0002-9149-8208
nosenko-y@ukr.net

Сухіх Аліса Сергіївна

кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник
Інститут цифровізації освіти НАПН України,
м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0001-8186-1715
alisam@ukr.net

Яцишин Анна Володимирівна

доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник,
провідний науковий співробітник
Інститут цифровізації освіти НАПН України,
м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0001-8011-5956
anna13.00.10@gmail.com

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ (КІНЕЦЬ XX ст. – XXI ст.)

Анотація. Одне з головних завдань закладу загальної середньої освіти (ЗЗСО) полягає в підготовці підростаючого покоління до життєтворчості в умовах динамічного, швидко змінного, технологічно насиченого простору. Аналіз джерельної бази показав, що проблема цифровізації вітчизняної загальної середньої освіти з огляду на процеси комп'ютеризації, запровадження дистанційного навчання, підготовки та підвищення кваліфікації педагогічних працівників недостатньо розкрито у вітчизняних дослідженнях. Мета статті: здійснити аналіз процесів та результатів комп'ютеризації і цифровізації, запровадження дистанційного навчання в закладах загальної середньої освіти, підготовки та розвитку цифрової компетентності педагогічних працівників в Україні. Встановлено, що кількісне і якісне забезпечення комп'ютерною технікою та підключенням до мережі Інтернет в Україні демонструє позитивну динаміку. Наразі 99,8 % вітчизняних ЗЗСО забезпечені комп'ютерами і підключенням до мережі Інтернет. У процесі цифровізації загальної середньої освіти реалізуються проекти за участю урядових інституцій та провідних ІТ-компаній світу: проекти Intel і Microsoft Україна, всеукраїнські проекти «Розумники» (Smart Kids)», «Хмарні сервіси в освіті», «Всеукраїнська школа онлайн», а також SELFIE, «Цифрограм» для вчителів тощо. Охарактеризовано особливості і проблеми запровадження